No. 1. **1863.**

V. KLEEUWENS EN ZOON GOES BOEKHANDEL

MIDDELBURGSCHE COURANT.

Donderdag 1 Januarij.

Editie van woensdag avond 8 ure.

Middelburg 31 December 1862.

Op het oogenblik dat wij deze regelen schrijven staan wij aan den grens van een nieuw tijdvak. Nog maar weinige uren en het jaar 1862 is ten einde! Geeft dat tijdstip aan een ieder aanleiding zich in herinnering te brengen wat in zijne onmiddellijke nabijheid, in den kring van zijn huisgezin en maatschappelijk leven is voorgevallen, op ons rust de taak op te sporen en nog eens voor oogen te stellen hetgeen buiten het huisgezin, de stad onzer inwoning, onze provincie, ons vaderland en andere staten merkwaardigs hebben opgeleverd.

De stof is in overvloed voor handen — de bewerking niet gemakkelijk; de eisch is groot — onze krachten zijn zwak. Toch willen wij beproeven een vlugtigen blik te werpen op hetgeen achter ons ligt. En terwijl wij hier aanvangen met een overzigt te geven van het belangrijkste wat zich in ons vaderland heeft voorgedaan, vatten wij onder eene andere rubriek in het kort te zamen de gebeurtenissen die meer bepaald op het lot van andere volken een overwegenden invloed hebben uitgeoefend.

Was de toestand van Nederland in vele opzigten gunstig, vertoonde zich schier alom toenemende welvaart en over het algemeen voldoende gezondheid, zag men meer en meer den ondernemingsgeest ontluiken, de groote vraagstukken op politiek en maatschappelijk gebied bleven evenwel onopgelost en vele deden slechts ter naauwernood eene enkele schrede voorwaarts. De ontwikkeling onzer vernieuwde staatsinstellingen, in den laatsten tijd traag gevorderd, kwam ook in het afgeloopen jaar niet veel verder. We behoeven ons daarover echter niet te verwonderen. Bij de regering missen we, in den aanvang van het jaar dat thans achter ons ligt, een krachtige hand om de teugels van het bewind met zelfvertrouwen aan te grijpen; bij de natie bespeuren wij zeer weinig wat van toenemende belangstelling in de openbare aangelegenheden getuigt. Een ministerie dat kort na zijn optreden — bij het programma van 23 april 1861 — zich op homogeniteit en vastheid van beginselen meende te mogen beroemen, zien we weldra onderling verdeeld, door de omstandigheden van het oogenblik dan hier dan derwaarts geslingerd, zich bij afwisseling schikkende naar de eischen der verschillende partijen en eindelijk reddeloos verslagen.

We moeten, ten einde den politieken toestand waarin we bij den aanvang van het afgeloopen jaar verkeerden, eenigzins, hoe oppervlakkig dan ook, te schetsen, noodwendig den blik nog iets verder achterwaarts laten weiden. We moeten terugzien tot op het tijdstip der behandeling van de vorige staatsbegrooting. Reeds toen was het gebrek aan overeenstemming in het ministerie, vooral ten opzigte van het koloniale vraagstuk, duidelijk gebleken. De bewuste cirkulaire waarbij de minister van koloniën zich tot de buitenlandsche gezanten rigtte en die op eene altijd nog onverklaarbare wijze openbaarheid had verkregen, gaf aan de verdeeldheid nieuw voedsel. Zij had belangrijke gevolgen, maar die vermoedelijk van een geheel anderen aard waren dan de schrijver verwachtte: den 9 november verliet de heer van Zuylen van Nyevelt den ministeriëlen zetel en werd door den heer Loudon vervangen.

Uit de stukken welke de regering met de tweede kamer betrekkelijk de staatsbegrooting wisselde, kon men reeds opmaken dat het ministerie den storm der openbare behandeling niet ongedeerd zou doorstaan. Talrijk en gewigtig waren de grieven die in het voorloopig verslag der afdeelingen bij de algemeene beschouwingen waren opgesomd. Vele leden hadden nadrukkelijk verklaard dat zij in een goevernement het welk in degelijkheid, kracht en werkzaamheid zoo veel te wenschen overliet, geen vertrouwen konden stellen. Vooral was de aanval hevig die tegen den minister van binnenlandsche zaken gerigt werd. In elke zinsnede van het verslag lag afkeuring opgesloten. Men dacht ongunstig over 's ministers politiek karakter en verweet hem dat hij, in plaats van zelf te besturen, zich door zijne ambtenaren liet leiden. Een scherp antwoord daarop liet zich niet lang wachten. De minister had lang geaarzeld wat hij behoorde te doen met een geschrift dat op den naam van staatsstuk nauwelijks aanspraak kon maken. „Antwoord — zoo drukte de heer van Heemstra zich uit — verdient geen stuk waarvan de gansche toon getuigt dat het alleen is opgesteld met het doel om te kwetsen en te beleedigen."

Dit enkele voorbeeld zij voldoende om in herinnering te brengen van welken aard de verhouding was tusschen de tweede kamer en de regering op het oogenblik dat de beraadslagingen over de staatsbegrooting op het punt waren van gevoerd te worden. Bij de openbare behandeling die den 25 november aanving had de strijd een niet minder vijandelijk aanzien. De politieke en financiële kwestie werd langdurig besproken en het hoofdstuk voor binnenlandsche zaken werd, nadat tien zittingen aan de beraadslaging waren gewijd, met 37 tegen 33 stemmen verworpen. De andere hoofdstukken werden wel is waar aangenomen, maar sommigen met eene zoo geringe meerderheid of zoodanig gewijzigd dat de aanneming alle zedelijke waarde ten eenenmale miste: aan de begrooting voor het departement van financiën, om nog een enkel voorbeeld aan te halen, viel slechts eene meerderheid van 4 stemmen ten deel.

De opinie omtrent het geheele kabinet sprak zich echter het duidelijkst uit bij de aanneming van een amendement waardoor het hoofdstuk voor „onvoorziene uitgaven" met f 50,000 werd verminderd. De strekking was in het minst niet raadselachtig: de voorsteller, de heer Hugenholtz, zeide met ronde woorden dat de aanneming als een votum van wantrouwen zou moeten worden beschouwd. Geheel in dien geest vatte het ministerie het op, doch dit verhinderde niet dat het met 37 tegen 25 stemmen werd aangenomen.

Het was er echter verre van daan dat de beraadslagingen over de staatsbegrooting geen enkel bemoedigend lichtpunt zouden opleveren. Allen die in het bezit onzer rijke koloniën iets meer zien dan een middel om de schatkist te stijven, zullen op de dagen van december 1861 met welgevallen terug zien. In den opvolger van den heer van Zuylen had men een man gevonden, die niet schroomde te verklaren dat hij in het kultuurstelsel verbeteringen wilde brengen tot men van zelf kwam tot den toestand in de 6e alinea van art. 56 van het regerings-reglement omschreven; n. l. te komen tot het sluiten van overeenkomsten met de bevolking, zoo dat de voordeelen van het dwangkultuur door vrijwilligen arbeid aan het goevernement zullen verblijven. De beraadslagingen waren langdurig, de strijd werd met heftigheid gevoerd, al waren de aanvallen dikwijls verre van krachtig. Wat de minister behoefde, en bij een meer dan gewoon redenaars talent ook toonde te bezitten, was een onuitputtelijk geduld. Telkens misverstaan, moest hij het gedurig herhalen: hij wilde aan het kultuurstelsel geen sloopende hand slaan; hij wilde niet dat de indische baten voor Nederland verloren gingen; maar de veelvuldige misbruiken die het beheer der koloniën eigen zijn geworden zouden bij hem geen genade vinden. De aanneming van zijne begrooting met 51 tegen 20 stemmen was eene gewigtige gebeurtenis. Met het onverzettelijk behoud was gebroken, maar het bleek nu ook dat de leuze waarmede het ministerie was opgetreden: „liberaal voor Nederland, behoudend voor Indië" niets dan eene fiktie was geweest en dat van het programma, nog kort geleden zoo moedig verdedigd, niet veel meer was overgebleven.

Eene belangrijke, eene verblijdende gebeurtenis noemen wij de aanneming van het koloniaal budget, omdat daardoor een niet onbeduidend eind is afgelegd op den weg die naar een politiek voert op billijkheid en regtvaardigheid gegrond. In geenen deele geven wij ons hier aan illusies over; we weten zeer wel dat er nu en dan weder eene schrede achteruit zal worden gedaan of een zijpas gemaakt — immers alle vooruitgang geschiedt slechts en zig-zag — maar we zijn overtuigd dat de overwinning toch nooit geheel zal verloren gaan en dat het onmogelijk is weer geheel tot een vroegeren toestand terug te keeren.

Bij de voortzetting onzer beschouwingen zullen we ruimschoots gelegenheid hebben na te gaan in hoeverre het koloniale vraagstuk thans in aard gewijzigd is.

Onze ingenomenheid met het tegenwoordig ministerie mag ons niet beletten ook thans der waarheid hulde te brengen. Hoezeer wij ook het verwerpen van het budget voor koloniën door de eerste kamer betreuren, we mogen de ware beteekenis van het votum ons niet ontveinzen. Door de afstemming, bijna met eenparige stemmen, is niet alleen de minister van koloniën maar het geheele ministerie getroffen. 't Is waar, enkele leden hebben beweerd dat zij alleen in den minister van koloniën de oorzaak hunner ongerustheid vonden, terwijl andere de kwestie voorzigtiglijk onaangeroerd lieten. Maar de heer van Rhemen moge vrij over het onraadzame van gedurige wisseling van ministeriën uitweiden; de heer Fransen van de Putte moge als zijne meening opgeven dat de afstemming van het hoofdstuk voor koloniën slechts den val van één raadsman van de kroon zou ten gevolge hebben; de heer Cremers moge voor zich zelven aannemen dat men tegen dit budget stemmen kon zonder de rigting van het kabinet te veroordeelen, hij moge daarbij zelfs beweren dat hij slechts een anderen minister van koloniën verlangt wiens welbespraaktheid hem in staat stelt zijn gevoelen, zijn stelsel rond, openlijk en eerlijk te ontwikkelen; al hunne argumenten hebben voor ons niets overtuigends. De heeren Boreel van Hogelanden, die getoond heeft te beseffen dat hij medewerkte om het geheele kabinet op te offeren, zoo hij tegen de begrooting stemde; Hartsen, die tegen de rigting van het kabinet krachtig protesteerde omdat hij daarin het beginsel van de voormalige koloniale oppositie zag; van Nispen van Pannerden, die zeer grondig heeft aangetoond dat al de tegenwoordige ministers het zelfde stelsel zijn toegedaan, komen ons voor in hunne argumentatie vrij wat konsekwenter te zijn. Het is gemakkelijk met een enkel woord te zeggen dat het votum der eerste kamer niet de rigting van de regering betreft maar dat de kamer alleen in punten van ondergeschikt belang met den heer Uhlenbeck verschilde. Er is echter niets wat eene dergelijke uitspraak regtvaardigt. Zeker althans zou zij niet kunnen gewettigd worden door aanhalingen uit de redevoering van den minister van koloniën zelven, die zoo uitdrukkelijk heeft verklaard dat hij volkomen getrouw was aan hetgeen ook zijne ambtgenooten ten aanzien van het regeringsbeleid in Indië voorstaan: eene verklaring welke door de ministers is aangehoord zonder daartegen met een enkel woord te protesteren.

Geenszins zijn wij dus van oordeel dat de stemming alleen de aftreding van den heer Uhlenbeck moet ten gevolge hebben; dat met zijne vervanging door een man van de zelfde beginselen maar met andere begaafdheden, de bezwaren der eerste kamer zouden zijn opgeheven. Veeleer sluiten wij ons in dit opzigt aan de zienswijze van onzen haagschen korrespondent aan, die alleen in eene aftreding van het kabinet of in ontbinding der eerste kamer eene oplossing der kwestie ziet. Wij voor ons aarzelen niet het laatste middel als het meest wenschelijke voor te stellen. Immers men moet hier wel nadrukkelijk in aanmerking nemen dat zich hier niet het zelfde geval voordoet als bij een verschil tusschen de regering en de tweede kamer, maar dat hier de eene tak der wetgevende magt in strijd is èn met de regering èn met de tweede kamer die aan het regeringsbeleid hare goedkeuring heeft gehecht. Eene persoonsverwisseling zal de eerste kamer, die op verandering van het regeringsbeleid aandringt, niet bevredigen, en een ministerie gewijzigd in den geest der eerste kamer, zou noodwendig weder voor een votum der tweede moeten wijken. Zoo men zich dus een geval denken kan waarin het wenschelijk is de eerste kamer te ontbinden, dan gelooven wij dat zich dit hier voordoet.

Het is er echter verre af dat wij zouden durven voorspellen, dat men tot dien maatregel zal overgaan. Welligt neemt de zaak eene geheel andere wending, maar wij meenden omtrent dat gewigtig punt onze overtuiging met volkomen opregtheid te moeten uitspreken.

De gelegenheid om kunstgenot te smaken was in de laatste dagen veelvuldiger dan we hier gewoon zijn. Zoo wel voor de beminnaren der muziek als der schilder- en teekenkunst leverden de beide laatste weken van het jaar iets ter veraangenaming op. Het muziekgezelschap Uit kunstliefde gaf den 18 dezer haar eerste koncert, en mogen de toonen aan de violoncel van den heer Deswert uit Brussel of aan de viool van den 10 jarigen virtuoos de Graan uit Amsterdam ontlokt, reeds lang opgehouden hebben te weerklinken, het is toch nog niet te laat om met een enkel woord aan te stippen dat beide kunstenaren den bijval van het publiek hebben ingeoogst en dat vooral aan den jeugdigen violist, door zijn meer dan verdienstelijk, door zijn in alle opzigten bewonderenswaardig spel de levendigste toejuiching ten deel viel.

Een gepast muziekaal genot was ons op den tweeden kersdag bereid. De orgelbespeling in de Nieuwe kerk was geheel overeenkomstig de stemming die aan dezen feestdag past. De onderscheidene nommers van het programma werden verdienstelijk voorgedragen; en was het effekt van de drie orgelstukken met viool begeleiding van Rudolph Lange en de choralen van Kühmstedt en Mendelsohn Bartholdy voor veler ooren het streelendst, de uitvoering der overige nommers van het programma verdient daarom geen minderen lof. De indruk welken dit koncert te weeg bragt deed den vroeger door ons uitgesproken wensch op nieuw levendig voor den geest komen, dat meermalen de gelegenheid mogt worden aangeboden om goed orgelspel te hooren, en dat enkele malen in het jaar door eene nog veel geringeren entreeprijs zeer velen tot bijwoning worden aangespoord.

Een genot van geheel anderen aard werd den honoraire leden der teeken-akademie verschaft. Met ingenomenheid hebben wij ten vorige jare het plan om aldaar kunstbeschouwingen te houden begroet en het doet ons genoegen dat daarmede ook in dezen winter wordt voortgegaan. De portefeuille die maandag avond werd ter tafel gebragt, bevatte de teekeningen van verschillende meesters en was het eigendom van een utrechtsch kunstgenootschap.

Veel vroeger reeds hadden wij gewenscht melding te maken van het viertal schilderijen van den heer Kimmel, die gedurende eenige dagen in een der lokalen van de zelfde teekenakademie waren ten toon gesteld, en thans wordt ons daartoe als het ware van zelve eene gelegenheid aangeboden die we niet mogen laten voorbijgaan.

Deze schilderijen toch verdienen ruimschoots eene opmerkzame beschouwing, en het doet ons dan ook genoegen te vernemen dat het getal bezoekers vrij aanzienlijk is geweest. Het viertal bestond uit een geldersch landschap, een winter, gezigt uit de omstreken van Cleef, een stads gezigt bij winter en een zeeuwsch landschap, rijk gestoffeerd met vee. Is het door onzen bijzonderen smaak, uit voorliefde voor het onderwerp, of wel door de meerdere verdienste der uitvoering dat onze aandacht grootendeels door deze schilderij werd bezig gehouden? We zullen het niet beslissen, maar zeker is het dat die schilderij getuigt van eene naauwgezette waarneming der natuur en van eene zorgvuldige behandeling. Zoo wij ons niet geheel bedriegen, moet zij als een der beste werken die de heer Kimmel in den laatsten tijd leverde, zoo niet als het beste, worden aangemerkt.

Het deed ons genoegen te zien dat de heer Kimmel het

onderwerp voor zijn grootste schilderij ontleend heeft aan de natuur zoo als wij die hier kunnen waarnemen. Het hollandsch — ook het zeeuwsch — landschap bevat zoo veel eenvoudig schoon, zoo veel liefelijks, zoo veel poëtisch dat het ruim opgevat en door geoefende hand met ingenomenheid weer gegeven, niemand koud kan laten. Gelukkig keert in den laatsten tijd de smaak tot dat eenvoudig schoon terug. Van afbeeldingen van zwitsersche meeren, tyroolsche gebergten, geraakt een groot deel van het publiek meer dan verzadigd. Onze schilders die tegenwoordig de natuur in hun eigen land trachten waar te nemen, hebben het dubbele voorregt dat zij van haar telkens nieuwe inspiratiën kunnen ontvangen en dat zij tevens in overeenstemming arbeiden met den zich thans meer en meer ontwikkelenden smaak.

In ons nommer van 25 december deden wij de laatste opgave omtrent het aantal lijders te Bruinisse aan de keelziekte. Sedert dien tijd is het aantal gevallen aldaar wederom met twaalf vermeerderd. De angina diphteritica schijnt zich echter nog tot die gemeente te blijven bepalen en zich niet verder in onze provincie te verspreiden.

De Staatscourant van gisteren deelt de wet mede van 13 december 1862, tot onteigening van perceelen ten behoeve van den spoorweg van Bergen op Zoom naar Goes.

---

* Nu de ongeregeldheden te 's Gravenhage, die door de leerlingen der teekenakademie begonnen waren, voor goed hebben opgehouden, heeft het bestuur dier akademie gemeend de sluiting te kunnen opheffen, zoo dat de lessen aan die inrigting den 2 januarij zullen hervat worden.

---

* Men schrijft ons uit 's Gravenhage, dd. 29 december:

„De telegraaf heeft u zeker reeds het verbazende berigt gebragt, dat onze eerste kamer der staten generaal het budget van koloniën met 30 tegen tegen 4 stemmen verworpen heeft, maar welligt nog niet, dat de tweede kamer tegen den 8 januarij wordt opgeroepen, om eene kredietwet voor dat departement te behandelen.

„De verwerping — hoewel niet met eene zóó groote meerderheid — werd door velen gevreesd van eene kamer die herhaalde malen maatregelen, waarvan andere takken van bestuur zich ontwikkeling voorstelden, heeft gemeend te moeten tegenhouden. Men denke slechts aan de onderscheidene voorstellen tot afschaffing der tienden, wijziging in vrijzinnigen geest van het tarief, herziening der postwet en meer andere.

„Wat zal nu het gevolg van de houding der eerste kamer zijn? Daar de regering zich, bij monde van de ministers van financiën en van binnenlandsche zaken, zoo uitdrukkelijk homogeen heeft verklaard met de rigting van den minister van koloniën, schijnen er slechts twee wegen open te staan: òf aftreding van het geheele kabinet en zijne vervanging door van der Heim, Rochussen, van Herwerden enz., overeenkomstig de beteekenis der stemming van de eerste kamer, òf ontbinding van die kamer. Ik vermoed bijna dit laatste: eene ontbinding is toch geene wraakneming, maar een beroep op de kiezers, om te weten met welke rigting deze instemmen. Vaardigen zij de zelfde leden weder af, welnu dan moet de regering wijken; maar het kon ook wel zijn, en het is zelfs te verwachten, dat de leden der provinciale staten gansch niet gesticht waren over de wijze waarop het door hen verleend mandaat is opgevat. In ieder geval stemt zeker niet het geheele land met de gevallen beslissing in; de geheel verschillende opinie der tweede kamer wekt wel op tegen die der eerste, en hier is dus grond aanwezig om de kiezers uitspraak te laten doen. Stellen deze weder eene eerste kamer gelijk de tegenwoordige zamen, dan weet men waaraan zich te houden; dan heeft men het bewijs dat „het meest gegoede, het meest kundige deel der natie" de bestendiging der dwangkultuur verlangt, de schatten onzer oost-indische bezittingen niet ontwikkeld wil zien en geld, onverschillig op welke wijze verkregen, boven de eischen van de regtvaardigheid en de belangen der toekomst stelt."

Benoemingen en besluiten.

BURGEMEESTERS. Benoemd tot burgemeesters de heeren: te Bommenede en Zonnemaire, mr. J. Moolenburgh; Domburg, J. J. I. Sprenger; Goes, mr. M. P. Blaaubeen; Hoek en Neuzen, mr. J. P. Dronkers; Hoofdplaat, Waterlandkerkje en IJzendijke, D. Bekaar; Kruiningen en Schore, W. J. Jansen; Oostkapelle, mr. J. G. Sprenger; Ritthem, mr. T. A. Lambrechtsen; Tholen, C. J. de Vulder van Noorden; Vlissingen, dr. J. W. Callenfels; Wolfaartsdijk, mr. C. P. Lenshoek.

Op verzoek eervol ontslag verleend aan den heer H. van Strien H. Wz., met ingang van 1 januarij, als burgemeester der gemeente Wolfaartsdijk.

LEGER. Op verzoek pensioen verleend, ten bedrage van f 990 's jaars, aan den kapitein van het wapen der infanterie H. de Jongh, thans op non-activiteit.

Kerk- en schoolnieuws.

De kerkeraad der nederduitsche hervormde gemeente te Rotterdam heeft eergisteren uit het vroeger medegedeelde drietal van predikanten beroepen de heer N. H. de Graaf, te Apeldoorn.

Marine en leger.

* Naar wij vernemen worden er in het tonnenmagazijn te Vlissingen twee lokalen in gereedheid gebragt om daarin de booglijders van Zr. Ms. marine afzonderlijk te verplegen.

Gemengde berigten.

Eergisteren heeft een onder-officier van de tiraljeur-kompanjie, in garnizoen te Veere, zich in de kazerne aldaar door een geweerschot het leven benomen. De oorzaak die hem tot deze wanhopige daad heeft doen besluiten is nog niet geheel opgeklaard. Men vond in zijn kamer een brief aan zijn kapitein en een aan zijne verloofde te Vlissingen. — Onder de rederijkerskamers, die deel zullen nemen aan den wedstrijd welke door het genootschap Demosthenes te Deventer tegen maart a. s. is uitgeschreven, behoort ook de kamer Vondel, te Goes. Als haar afgevaardigde is gekozen de heer Z. D. van der Bilt la Motthe jr., werkend lid. — De Goessche courant deelt als eene zeldzaamheid mede, dat in de gemeente Kapelle een perceel van 6 boomen met inbegrip der kosten, in openbare veiling is verkocht voor f 737 of circa f 123 per stuk. — Men verneemt dat aan den griffier van het oostenrijksche huis der afgevaardigden, den heer Kopka, als een bewijs van tevredenheid over zijne werkzaamheden, door de leden van genoemd huis een kistje sigaren ten geschenke is gezonden. Op het kistje is eene zilveren plaat bevestigd, waarop is gegraveerd: „Zitting 1862 van den rijksraad." Elke sigaar was gewikkeld in een muntbiljet van 10 florijnen. — In de vorige week keerde eene dame per spoortrein van Londen naar Stamford terug. In de tweede klasse bevonden zich met haar een fatsoenlijk gekleed heer en dame, die zich zeer wellevend jegens haar betoonden. Zij waren zoo beleefd, de dame een exemplaar van de Illustrated London news aan te bieden. De dame had echter naauwelijks het blad geopend, of zij verloor haar bewustzijn ten gevolge van den daaruit opstijgenden bedwelmenden geur. Aan de eerste halte werd zij door den kondukteur gewekt en naar haar plaatsbriefje gevraagd: de welwillende vreemdelingen waren echter verdwenen en hadden de geldbeurs en het plaatsbriefje hunner reisgenoot zeer behendig medegenomen. — Te Londen is een fotografisch portret van den prins van Wallis aangekomen, dat het beste gelijkt van al de tot nu toe verschenen portretten. De heer Rudolf Lehman, te Rome, is de vervaardiger. — De onderaardsche buizen, die ter verzending van berigten volgens het pneumatische of luchtdruk-stelsel in verschillende gedeelten van Londen gelegd worden, en het daartoe behoorend gebouw, zijn in de vorige week voltooid ten behoeve van de London en North-Western-spoorweg in Seymourstreet en het noordwestelijk postkantoor te Hampsteadroad. — Een soldaat van het 1e regement infanterie, te Nijmegen in garnizoen, heeft een brutalen diefstal begaan in het op een kwartier afstands van de stad gelegen huis van den heer van der Brugghen. Op de slaapkamer heeft hij omstreeks f 300 aan zilverwerk, van het nachttafeltje een gouden horloge en een dolk weggenomen, zonder dat de bewoners wakker werden. Uit een naaikistje werden een vingerhoed en een ring vermist; broek en jas, die de eigenaar voor zijn ledikant op een stoel had gelegd, waren insgelijks medegenomen. De dader is gevat toen hij, in de gestolen kleederen vermomd, eenige van de ontvreemde voorwerpen wilde verkoopen; een ander, bij wien al de overige vermiste voorwerpen gevonden zijn, bevindt zich mede in hechtenis. — De londensche vereeniging tot verzorging van behoeftige keukenmeiden heeft voor de arbeiders in Lancashire een pudding doen bakken, die op nieuwjaarsdag naar Manchester zal worden gezonden en niet minder dan 900 pond weegt. Zij is vervaardigd uit 130 pond rozijnen, 130 pond krenten, 130 pond reuzel, 80 pond suiker, 80 pond snippers, 1040 eijeren, 11 pond gember, 8 gallons ale, enz. enz.

Verkoopingen en aanbestedingen.

Jl. maandag zijn alhier ten verkoop aangeboden de navolgende perceelen: I. Een huis en erve met tuin, staande buiten de St. Geertruids barrière, wijk V no. 65. Verkocht voor f 1550. II. Een huis en erve, staande in de Molstraat, wijk F no. 87. Verkocht voor f 1350. III. Een huis en erve, zijnde twee afzonderlijke woningen, staande in de Koningstraat, wijk E no. 241 en 242. Verkocht voor f 176.

Thermometerstand.

29 dec. 's av. 11 u. 46 gr.
30 „ 's morg. 7 u. 45 „ 's midd. 1 u. 44 „ 's av. 11 u. 44 gr.
31 „ 's morg. 7 u. 42 „ 's midd. 1 u. 45 gr.

Staten generaal.

EERSTE KAMER.

In de maandag gehoudene zitting is de beraadslaging voortgezet en beëindigd over hoofdstuk IX (departement van koloniën). De minister van koloniën heeft in eene rede, die twee uren geduurd heeft, de tegen hem ingebragte grieven beantwoord. Hij betoogde, dat het kabinet zich geenszins van hem had afgescheiden en dat hij getrouw gebleven was aan het programma. Even als hij, verlangt het kabinet de ontwikkeling van Indië. Hij vertrouwde dat de kamer de begrooting zou aannemen, want eene verwerping zou niet ten gevolge kunnen hebben, dat het hoofd van dit kabinet tot andere beginselen toetrad. In de eerste plaats besprak hij de West-Indische aangelegenheden. Hij had geene beginselen bij de emancipatiewet opgeofferd. De maatregelen tot uitvoering waren niet met overhaasting genomen. De expeditie die bloed gekost had, was afgescheiden van de emancipatiewet en er is zoo weinig onveiligheid in Suriname, dat de goeverneur geene meerdere troepen had gevraagd, ofschoon de minister die had gezonden. Het reglement op de emigratie en de organisatie der policie waren in bewerking.

De minister kwam vervolgens tot de Oost-Indische aangelegenheden. Hij was verwonderd, dat men hem beschouwde als verkondigende een nieuw stelsel. Wat hij wilde, was de wensch geweest van van den Bosch en Baud. De minister wilde daartoe echter wettelijke regelen stellen en schetste de voordeelen daarvan. Twee maatregelen bij besluit genomen, het drukpers-reglement en de suikerregeling bevatten groote leemten. De heer van der Heim van Duijvendijke had gevraagd, wat waarborgde, dat hetgeen hij bij de wet kan geregeld krijgen, niet bij besluit door hem zou worden ingevoerd. De minister antwoordde, dat men hem een eerlijk man had genoemd en dat een minister, die zich aan zoodanig vergrijp schuldig maakte, door de publieke opinie zou worden veroordeeld. De argumenten van den heer Fransen van de Putte, dat zijn stelsel niet was de vrucht van rijpe overweging en niet in het belang van Java, werden door niets gestaafd. Het javaansche volk was in den laatsten tijd vooruit gegaan en had tegen den wil zijner overheerschers westersche begrippen aangenomen. Het stelsel van den minister was verbetering der kultures, maar tevens ontwikkeling van landbouw, handel en nijverheid, toepassing van de artt. 56 en 60 van het regeringsreglement, waardoor Indië meerdere voordeelen zou opleveren. De regering had geen budget der toekomst te leveren, want zij wil behouden wat bestaat. Het denkbeeld om de belastingen in geld in plaats van in produkten te doen opbrengen, was een einddoel, dat men over 20, 50 of misschien meer jaren zou kunnen voorbereiden. De wet op de kultuur-ondernemingen wilde de exploitatie van Java niet in handen van partikulieren overbrengen, maar slechts regelen hetgeen bestaat, en partikuliere ondernemingen mogelijk maken op gronden, die niet door de goevernementskulturen bezet zijn. Die wet zal door verplaatsing van kapitaal naar Indië de banden met Nederland nog meer toehalen. De minister had het advies van de indische regering gevraagd, om zoo noodig het kultuurwet te verbeteren, nu hij zag, dat de behandeling veel tijd vorderde en hij zou de adviezen mededeelen. Maar hij weigerde den brief van den goeverneur generaal over te leggen. De minister erkende dat meer europeesch personeel op Java noodig was, maar niet omdat het nederlandsch element versterkt zou worden, want nergens op Java heerschte meer rust en orde dan waar europesche ondernemers of landbezitters waren. De minister antwoordde den heer Hartsen, dat hij de suikerkultuur zou handhaven en verbeteren door wegruiming der bezwaren van de jongste suikerregeling. Hij had geene bevelen naar Indië gezonden, die het stelsel konden prejudiciëren, maar te kennen gegeven, dat deze regering niet vijandig was aan partikuliere industrie, en hij had daarom den goeverneur generaal gemagtigd voorloopig en tot eene nadere regeling de partikuliere ondernemingen in Cheribon te bestendigen, om dat anders een millioen nederlandsch kapitaal verloren was. Die verklaring was met genoegen in Indië ontvangen. De minister bestreed vervolgens het historisch overzigt van den heer Hartsen, omtrent partikuliere nijverheid gegeven; tevens betoogde hij, dat de partikuliere nijverheid zich in de latere jaren veel had uitgebreid, dat regeling noodzakelijk was en dat zelfs de heer Pahud daarop bij den heer Rochussen had aangedrongen. De cirkulaire van den goeverneur generaal was niet vijandig aan de toelating van europeanen in de binnenlanden, tot ondersteuning van welk betoog de minister een advies van den raad van Indië voorlas. Vervolgens besprak de minister den afkoop der heerediensten, die met voorzigtigheid en niet overal op de zelfde wijze moest plaats hebben, maar die hoogst wenschelijk was. Ten slotte toonde de minister aan dat reeds nu partikuliere industrie tusschen en naast de goevernementskultures bestond, zonder schade te doen. Daarin wilde de minister regeling brengen. De beginselen door hem en het geheele kabinet voorgestaan, zouden, naar hij hoopte, strekken tot ontwikkeling van Indië en tot heil van Nederland. Voor niets ter wereld zou hij die prijs geven.

De heer Boreel van Hogelanden zeide daarop dat de verklaring van den minister, dat afstemming der begrooting de rigting van dit kabinet op koloniaal terrein niet zou doen veranderen, stof tot nadenken gaf. Maar hij kon die rigting niet goedkeuren en wilde geen deel aan de verantwoordelijkheid dragen, want de minister had hem niet overtuigd, dat zij niet zouden leiden tot vernietiging van het kultuur- en konsignatiestelsel.

Ook de heer Cremers wilde geene proefnemingen met het oog op de groote verpligtingen, die Nederland had aangegaan. Hij bestreed den minister op onderscheidene punten en meende dat men de begrooting kon afstemmen zonder een votum te rigten tegen het kabinet, want men kon niet op alle punten homogeen zijn.

De heer Schimmelpenninck van der Oije meende dat de denkbeelden van den minister omtrent hervorming onbestemd waren, en dat men Indië niet moest bloot stellen aan het sterven aan beroerte of tering. Het had wel den schijn of die heer zoo wel in zijn eisch om de Maassluis te sluiten, ten einde alle aftappingen te beletten als door dit laatste te zeggen de plaats van den heer Regout in de eerste kamer meende te moeten innemen.

De heer Hartsen verklaarde bij zijne oppositie te volharden en de heer van der Heim van Duijvendijke betoogde dat het kabinet omtrent koloniale beginselen in het belang des lands behoorde te veranderen, want sir Robert Peel had ook in gewigtige omstandigheden zijne beginselen losgelaten.

Toen nam de minister van binnenlandsche zaken het woord. Hij betoogde dat de strijd, die gevoerd werd, tot geene uitkomst kon leiden. Hij zou alleen het algemeen regeringsbeleid bespreken. Men kon de begrooting niet afstemmen omdat de regering algemeene regelen wilde stellen, opdat gunstbejag geweerd worde. De oorzaak van den langdurenden strijd was behoefte aan regeling. De goevernementskultuur en de partikuliere industrie moesten elk afzonderlijk en in verband met elkander worden geregeld en de behoefte was zoo erkend, dat de heer Baud in eene ondergeschikte betrekking naar Indië had willen vertrekken, om de leemten in het bestaande stelsel aan te vullen. Hoe langer de strijd nu duurde, des te onaangenamer was de indruk op hem geweest, want men bewoog zich op het terrein van algemeene stellingen en bespiegelingen, zonder de praktijk, zonder beginsel tegenover beginsel te stellen. De heer Hartsen wilde behoud, maar ontwikkeling is nergens tegen te gaan. De heer van Nispen van Pannerden had een kathechismus van stellingen, die verkeerd werkten in eene akte van beschuldiging, eindigende met een rekwisitoir aan den minister van koloniën opgedrongen. Op die wijze kwam het tot geene uitkomst. De afstemming der begrooting zou niet daartoe leiden, wel de beoordeeling van maatregelen, die de regering aan de vertegenwoordiging wilde voorleggen.

De heeren Fransen van de Putte, van Nispen van Pannerden, Hartsen en de minister van binnenlandsche zaken repliceerden daarop. De heer van Nispen van Pannerden meende dat men zeer goed reeds nu de beginselen der regeling kon veroordeelen. De heer Hartsen meende, dat de minister van binnenlandsche zaken zich plaatste op een terrein buiten den toestand, hetgeen deze ontkende en kortelijk zijne hoofdgronden, in de eerste rede aangevoerd herhaalde.

De heer Viruly verklaarde zijne stem aan de begrooting te zullen onthouden, maar die niet uit te brengen tegen het

kabinet, waarvoor hij sympathie had. Toen deze heer opstond, verlangden reeds eenige leden stemming.

Na een woord van den minister van koloniën aan den heer Fransen van de Putte werd de diskussie gesloten.

Het wetsontwerp in stemming gebragt, werd met 30 tegen 4 stemmen verworpen.

Tegen stemden de heeren de Vos van Steenwijk, Michiels van Kessenich, Taets van Amerongen, van der Oudermeulen, Huydecoper van Maarsseveen, Schimmelpenninck van der Oije, Aylva van Pallandt, Blankenheijm, Bosch van Drakesteijn, de Villers de Pité, Tonckens, van Nispen van Pannerden, van Andringa de Kempenaer, 't Hooft van Benthuizen, Beerenbroek, van Heeckeren, van der Heim van Duijvendijke, Hartsen, van Rhemen, Viruly, van Wessem, van Beeck Vollenhoven, Fransen van de Putte, Nobel, van Sasse van Ysselt, Quintus, van der Lek de Clercq, Cremers, Boreel van Hogelanden, en de voorzitter.

Voor: de heeren van Swinderen, Cost Jordens, Hartevelt en Sassen.

De voorzitter stelde voor in eene avondzitting de verdere werkzaamheden te eindigen, maar algemeen verlangde men voort te gaan.

Het hoofdstuk onvoorziene uitgaven en de wet tot aanwijzing der middelen tot dekking der uitgaven werden daarna zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen. De kamer is hierop tot nadere bijeenroeping uiteengegaan.

BUITENLAND.

Algemeen overzigt.

I.

Met ruwe trekken schetsten wij gedurende het afgeloopen jaar in dit overzigt wat een tweetal dagen ons aanbragt, en trachtten wij hier de geschiedenis van den dag in hare afmattende veranderlijkheid, zonderlinge wisseling en snellen overgang met getrouwheid zamen gevat telkens weer te geven. Een vlugtige terugblik bij den konventionelen mijlpaal, waaraan wij thans genaderd zijn, vinde hier eene plaats.

Beginnen wij dan met het kenschetsen van Europas toestand op 1 januarij 1862, te gemakkelijker naarmate deze in één woord is zamen te vatten: de Trent-kwestie. Met angstige vrees het oog rigtende op de streken, alwaar de slavernij den wortel van den krachtigen amerikaanschen unie-boom heeft doorknaagd, vraagt Europa zich peinzensmoede af of het Noorden Albion zal trotseren, en een tweeden vijand zal oproepen, welgewapend en gereed ten worstelperk in te treden. Met pijnlijke bezorgdheid ziet ons werelddeel in de toekomst reeds een engelsch-amerikaanschen oorlog nevens de katoen-krisis, en schijnt het engelsche volk voor een wijl den 18 december vergeten, welke onvergetelijke dag aan Britanniës geliefde koningin een gemaal, aan de engelsche maatschappij een edel, regtschapen, geacht en invloedrijk man ontnomen had.

Wat al redevoeringen, dagbladvertoogen, tijdschriftbeschouwingen groeperen zich niet om het feit door kapitein Wilkes omtrent de heeren Mason en Slidell gepleegd! Wat al uitspraken en beoordeelingen! — Amerika bleef echter nog zwijgen.

De innerlijke strijd te Washington was ook groot; zou men thans voor het trotsche Engeland, waardoor zoo menigmaal voorstellen ter bepaling der regten van de onzijdige vlag waren afgewezen, waardoor zoo menigmaal de pogingen der Vereenigde staten om de regten en pligten der neutrale mogendheden bij een zee oorlog af te bakenen waren verijdeld, onderdanig het hoofd buigen! De geëischte zelfverloochening was even pijnlijk als het zwichten voor overmagt stuitend, al wilde men de laatste wond heelen door de uitspraak van Oostenrijk en Pruissen ten voordeele van Engeland aan te halen. Amerika wikte lang, doch de duive met den palmtak was eindelijk de bode naar Europa — het bleef vrede. Mogen in de staatkunde pligt en oogenblikkelijk belang niet altijd zamengaan, hier welligt zou men op het wankelend gebied van het internationaal zeeregt deze twee begrippen in de handelwijze van den president Lincoln kunnen vereenigd zien.

Zoo dreef dan de donkere wolk van den europeschen hemel weg; en mogten velen bij dien eersten helderen zonnestraal na het verhelderen der lucht alles in een rozenkleurig licht zien, voor hen, die een dieperen blik sloegen in de Trent-kwestie, zou deze een bron blijven van pijnlijken wrok bij de amerikaansche unie-bevolking, had Engeland zich door hare houding voor het vervolg thans grenzen gesteld bij hare eerbiediging der onzijdige vlag en kon Amerika derhalve hier beschouwd worden in velerlei opzigt „qui perd gagne" te hebben gespeeld.

Slechts korten tijd wijlde men echter bij deze laatst aangegevene gedachte, en rigtte wederom het oog naar het heden, hetwelk stoffe tot overdenking te over aan bood, dan dat men de toekomstige verhouding van Engeland en Amerika zoude willen berekenen.

Stoffe tot overdenking bood vooral Pruissen aan. De pruissische bevolking toch was in de laatste jaren wakker geschud — besmet volgens anderen — door den adem van het liberalisme, hetwelk ook elders den slapende ten morgen van zelfvertrouwen, onafhankelijkheid en voorspoed had opgewekt. Was de historische school er in geslaagd voor korten tijd dien morgen te benevelen door wederom het belang van weinigen boven dat van allen op den voorgrond te doen treden, Frederik Wilhelm IV had dien morgennevel weggevaagd. Hij had de draad waarmede men „het schip van staat" nog zoo gaarne had wenschen te doen stil leggen of zoo mogelijk terug te doen gaan, verbroken. Wilhelm I kon echter het middeleeuwsch gewaad der Hohenzollern nog niet afschudden en trachtte wederom het voogdijschap over een minderjarig volk te hernemen, vergetende: „ducunt volentem fata, nolentem trahunt." Terwijl de laatste verkiezingen de met jeugdige kracht en moedige vastberadenheid bezielde Fortschrittspartei in de kamer van afgevaardigden had gebragt, kon het moeijelijk anders of koning Wilhelm moest met min aangename gewaarwordingen de openingsrede der kamers op 14 januarij uitspreken. Doordrongen als hij was van stellingen op staatsregterlijk gebied, welke ietwat vermolmd en hypothetisch waren, welke het koningschap niet in, maar buiten de konstitutie plaatsten, moest hij zich niet regt te huis gevoelen in zijn tijd en in de vertegenwoordigster daarvan: de kamer van afgevaardigden.

Na zich den heer Grabow tot voorzitter te hebben gekozen begon weldra de moedige en zelfvertrouwende oppositie der pruissische vertegenwoordiging, welke dit jaar heeft gekenmerkt en zich vooral openbaarde bij de oorlogsbegrooting en daarmede in verband staande reorganisatie des legers.

De oude organisatie der pruissische landsverdediging was geregeld bij de wet van 3 september 1814 op eene wijze, welke misschien wel meer aan Sparta dan aan eenigen demokratischen staat uit lateren tijd moest herinneren, en op beginselen rustte, welke tot den tijd van Frederik II opklimmen, maar waaraan toch nog de pruissen eene groote gehechtheid betoonden. De „landwehr," welke daarin als belangrijker deel der krijgsmagt dan het staande leger werd beschouwd had echter reeds lang bij den adel de zucht doen ontstaan om dit stelsel van landsverdediging omver te werpen en aldus hare partij den invloed te doen herwinnen, welke zij in andere opzigten verloren had. Moge men derhalve in de reorganisatie van het leger — waartoe de tegenzin van sommige leden der landwehr, die op het eerste oorlogsgeritsel huisgezin, have en betrekking moesten verlaten, een welkom voorwendsel scheen aan te bieden — moge men in deze reorganisatie al de oorzaak zoeken van de tegenwoordige binnenlandsche verwikkelingen, de aanleiding ligt in den nog niet beslisten strijd — in Pruissen — tusschen adel en burgerij, welke hierin slechts eene uitdrukkingsformule heeft gevonden.

De versterking van het eigenlijk militair element in Pruissen, in verband staande tot de vermeerdering van den invloed des adels — ziedaar de „vaderlijke inzigten" die de tegenwoordige koning ten opzigte van zijn rijk koestert. Men heeft nu wel eens betoogd dat de zoogenaamde liberale oppositie juist konservatief is, doch ook hier — gelijk zoo menigmaal — bestaat slechts een schermen met woorden, en wel verre dat de ware liberaliteit hier gelegen zou zijn in eene onhandige afschaffing van het oude, is zij veeleer het verzet tegen den terugkeer tot middeleeuwsche adel-vergoding en burger-verguizing.

Voor dat de pruissische begrootingswetten in behandeling kwamen, flikkerde weder voor een oogenblik de onoplosbare hervormingskwestie van den duitschen bond. Het ontwerp daaromtrent van den saksischen minister von Beust op 15 oktober des vorigen jaars bij de duitsche hoven ingediend, had een antwoord van den pruissischen minister von Bernstorff uitgelokt, die met schitterende argumenten trachtte te betoogen dat de duitsche eenheidsdroom nimmer verwerkelijkt zou kunnen worden, *zoo lang men aan de meest heterogene* bestanddeelen van den bond de zelfde beginselen van binnenlandsch bestuur wilde opdringen en niet veeleer aan ieder lid van den bond werd overgelaten zich naauwer aan diegene aan te sluiten, met welke het één schijnbaar of wezenlijk belang bezat. Eene daaropvolgende nota van Oostenrijk, Beijeren, Saksen, Wurtemberg, Nassau en Hessen, werd natuurlijk gevolgd door een antwoord van Pruissen, en de altijd woelende jalousie van de twee groote duitsche mogendheden vond in dit alles weder eene aanleiding om feller te ontbranden dan in den laatsten tijd het geval was.

Op 6 maart vergaderde het huis der afgevaardigden om te beraadslagen over de bekende motie van den heer Hagen ter specialisering der verschillende hoofdstukken van het oorlogbudget; het werd met 171 tegen 143 stemmen aangenomen en weldra deed nu Pruissen, tot groote blijdschap van Oostenrijk wederom een stap achteruit, en kwamen de streng behoudende ministers von Hohenlohe-Ingelfingen, von Roon, von Jagow, Lippe von Itzenplitz, von Muhler en von der Heydt aan het bestuur, terwijl de kamer ontbonden werd. Oostenrijk haalde ruimer adem onder zijne krachtsinspanning om de onoverkomelijke hinderpalen tegen eene naauwere vereeniging der verschillende deelen des rijks tot stand te brengen, en Frankrijk's alleenheerscher, die in zijne troonrede op 27 januarij, bij het vermelden der erkenning van Italië, bij de verklaring der neutraliteit in Amerika en de aankondiging der expeditie naar Mexiko, een vriendelijk woord voor Pruissen had over gehad, glimlachte genoegelijk tegen den heer von Bismarck-Schönhausen, die later getuigen zou dat hij den staatkundigen doop aan het keizerlijk hof niet te vergeefs had ondergaan. Napoleon, die de laatste der vrije instellingen tot in de ijzeren banden had gekneld, waarin zich geheel Frankrijk bevindt, die den vrijmetselaren den maarschalk Magnan tot grootmeester had gegeven, die regts en links dagbladwaarschuwingen deed uitdeelen, en eindelijk eene weigering van het corps législatif aangaande de Palikao-dotatie tot wapen in eigen voordeel opnam, was waarlijk voor den tegenwoordigen minister des konings van Pruissen al een zeer verleidelijk voorbeeld. De koninklijke proklamatie betrekkelijk de herinnering aan de oprigting der landwehr, waarbij hij insgelijks de manifestatie der oppositie tot eigen verdediging dienstbaar maakte, maakte dan ook op ons den indruk als ware zij eene echo van den brief des keizers aan het wetgevend ligchaam, waarin hij verklaarde „met een nationaal geschenk eene bewonderenswaardige expeditie te hebben willen vereeren."

Het schijnt echter dat de fransche bevolking minder enthusiast begint te worden omtrent al deze „bewonderenswaardige expeditiën," welke wel de roemzucht der natie eenigermate bevredigen kunnen, doch overigens weinig voordeel aanbieden — wij vergaten echter dat Frankrijk, even als de hond van Prevost-Paradol in den Courrier du dimanche, overal blindelings den blik rigt en zijne zonen ter slagtbank zendt waar zijn meester wil. Hier neemt men afscheid om naar China te vertrekken, ginds om naar Mexiko te gaan strijden en Solferino, Magenta leven niet alleen in de herinnering van de eerzuchtige natie, maar ook nog in die der talrijke huisgezinnen voort, waarvan zoo vele leden daar ten offer werden gebragt aan .... Italië's vrijheid. Treurig woordenspel dat elke dag der fransche bezetting te Rome nog treuriger — of belagchelijk gemaakt heeft. Zoo lang Frans II in de stad der zeven heuvelen hoop kan geven aan zijne partij te Napels, zoo lang Pius IX uit alle landen van Europa den St. Pieterspenning ontvangt om daarmede te woelen en te intrigeren tegen de rust en eenheid van Italië, zoo lang het middeleeuwsch vatikaan als paleis van den wereldlijken monarch van Rome zich verheft in het Italië der 19e eeuw, blijven Magenta en Solferino bloedige spooksels voor Napoleon te schrikwekkender naar mate zij daardoor blijken nutteloos te zijn geweest.

Ook de italianen bemerken dat de van hen geëischte dankbaarheid reeds drievoudig is betoond, en hebben den sluijer van Napoleons weldaden opgeheven om daaronder nog slechts eigenbelang te vinden. Reeds in de maand maart viel Ricasoli als eene opoffering aan het verlangen van het tuilleriënhof, hetwelk den regtschapen, standvastigen man niet langer dulden kon, terwijl Ratazzi verklaarde in het parlement „dat het nieuw kabinet meer dan het voorgaande op Europa zou vertrouwen en slechts *met* Frankrijk naar Rome wilde gaan, doch dit oogenblik spoedig te gemoet zag!!" Onverwerkelijkte beloften, welke reeds dadelijk bij de geboorte van dat ministerie de kiem van haren val in zich bevatten. Wel oogstte het ministerie Ratazzi een votum van vertrouwen in, maar daar ver achter op het staatkundig italiaansch tooneel woelden de Garibaldi-komités en hooren wij Giuseppe zelf op eene talrijke vergadering zijner aanhangers te Genua de gemoederen opwekken uit hunne moedeloosheid; daar en elders greep reeds menige garibaldiaan naar het zwaard en hier en ginds flikkerde misschien zelfs een enkele dolk van Mazzini. Victor Emmanuel bezocht niet lang daarna Napels, alwaar hij met geestdrift werd ontvangen, misschien wel eenigzins wegens de omstandigheid dat men zamenwerking meende te bespeuren tusschen de regering en Garibaldi met betrekking tot het openbaar geheim: een inval in Tyrol. Was dit het geval geweest dan had de napelsche bevolking zich deerlijk misrekend; op het oogenblik dat talrijke scharen vrijwilligers naar Brescia en Bergamo stroomden, werd het vraagstuk plotseling opgelost door het ministerie, hetwelk daardoor toonde ook slechts *met* Oostenrijk naar Venetië te willen gaan. Dit laatste welligt teregt. De italianen zijn echter reeds zoo dikwijls in hunne hoop op Rome en Venetië teleurgesteld, dat men hen waarlijk moedeloos Dante's lasciate ogni speranza zou toeroepen.

Frankrijk.

Volgens berigten uit Athene te Parijs ontvangen, heeft de heer Elliot op officiële wijze de bepaalde weigering van prins Alfred om den griekschen troon te aanvaarden aan het voorloopig bewind *in Griekenland bekend gemaakt.*

— De aartsbisschop van Parijs, Morlot, is eergisteren overleden. Talrijke kandidaten worden reeds voor de opengevallen betrekking genoemd, o. a. de broeder van den heer de la Tour d'Anvergne.

— Uit Washington wordt aan de fransche dagbladen geschreven dat de generaal Butler, bevelhebber te New-Orleans, zal vervangen worden door den generaal Banks, thans het bevel voerende over de expeditie tegen de zuidelijken in Texas.

— Men verzekert te Parijs dat tot het houden eener konferentie te Londen tot regeling der kwestie van den afstand der Ionische eilanden is besloten.

— La France deelt mede dat de president der amerikaansche unie Lincoln na het ontvangen berigt van de nederlaag der noordelijken bij Fredericksburg, een langdurig onderhoud heeft gehad met den franschen gezant, waaruit men gunstige voorteekenen wil opmaken voor eene aanstaande bemiddeling.

— De fransche dagbladen bevatten de volgende berigten uit Mexiko, welke weder even gunstig luiden als altijd het geval is: „De gezondheidstoestand van het expeditie leger was uitmuntend. De mexikaansche regering bleef steeds alle kommunikatie met den vijand verbieden, waarbij de koeriers van het corps diplomatique niet waren uitgesloten. De fransche troepen hadden het fort Alvarando in bezit genomen, doch werden aldaar door intermitterende koortsen aangetast."

— De charivari bevat onophoudelijk karikaturen op den tegenwoordigen toestand in Griekenland. In het laatste nommer zag men verscheidene gewapende grieken aan den hoek van een straat te Athene in een hinderlaag, wachtende tot dat iemand zich in de straat zou durven vertoonen, en tot elkander zeggende: „Treffe wien het treft, den eersten die zich vertoont maken wij koning!" In de verte komt een eenvoudig man aanwandelen, die zonder iets te duchten met de handen in den zak de plek nadert, alwaar de grieken zich gereed maken zich op hem te werpen, onder den kreet: „het koningschap of de dood!"

— De fransche dagbladen melden dat de pruissische kamers tegen 14 januarij e. k. zijn bijeengeroepen.

— De diplomatie, zeggen sommige dagbladen, schijnt eindelijk een kandidaat voor den griekschen troon te hebben gevonden, waartegen de drie beschermende mogendheden geene bezwaren kunnen aanvoeren, gelijk het geval was met de prinsen Alfred van Engeland en Leuchtenberg. Prins August van Baden, broeder des regerenden hertogs, voldoet aan het hoofdvereischte van niet te behooren tot de regerende stamhuizen over Engeland, Frankrijk of Rusland en schijnt zelf niet ongenegen te zijn koning van Griekenland te worden, zoo dat hier nog slechts de bekrachtiging der bevolking zelve noodig is.

Turkye.

Het berigt dat de heer Elliot ook met eene zending naar Konstantinopel belast is, ter uitbreiding der grieksche grenzen, bevestigt zich. Wel hadden wij echter regt om dergelijken stap van Engeland, zonder nadere bevestiging, onaannemelijk

te vinden, daar de geschiedenis der laatste dertig jaren Brittanje steeds, als verdediger heeft zien optreden van het wegterende turksche rijk. Heeft nu lord Palmerston door zijn plan ter uitbreiding van het grieksche rijk te kennen gegeven, dat hij den zetel van den engelschen invloed in het oosten uit Konstantinopel naar Athene wil verplaatsen, dan meenen wij dat een belangrijk element voor het voortbestaan des turkschen rijks is weggevallen. Het was een groote fout, zegt L'indépendance belge, dat de diplomatie in 1830 Griekenland niet volgens zijne *historische grenzen en volgens de wenschen zijner* bevolking zamenstelde. Verscheidene misrekeningen, talrijke moeijelijkheden zouden daardoor vermeden zijn geworden, te beginnen met de tegenwoordige revolutie.

Italië.

De heer de la Tour d'Auvergne heeft op 26 december eene belangrijke konferentie gehad met den paus; men meent dat daarin veel omvattende staatkundige besluiten zijn genomen.

— De napelsche dagbladen meenen zeker te weten dat de generaal de Lamarmora als prefekt van Napels door den heer Correnti met den titel van burgerlijk goeverneur zal worden vervangen.

— Men ziet de bijeenroeping van het parlement tegen 26 januarij te gemoet.

— De generaal Pallavicino, die de bersaglieri aanvoerde bij Aspromonte, is tot afgevaardigde gekozen door het kieskollege van Aversa.

— Te Messina hebben zamenscholingen plaats gehad, welke echter zonder den minsten tegenstand door de nationale garde zijn uiteen gedreven.

— *De paus is weder ongesteld, zoo dat hij op het kersfeest* de dienst niet heeft kunnen waarnemen. De kardinalen hebben een bezoek gebragt aan den vroegeren koning van Napels, Frans II, die ook door den franschen ambassadeur, prins de la Tour d'Auvergne bezocht is geworden.

HANDELSBERIGTEN.

Graanmarkten enz.

MIDDELBURG 31 december. Raapolie f 50. Lijnolie f 45½ Patentolie f 52 per vat op 6 weken, op kontant f 1 lager.

Prijzen van effekten.

Amsterdam 31 december.

Nederland.	Certifik. Werkelijke schuld	2½ pct.	64¼
	dito Nationale dito	3 „	77
	dito dito dito	4 „	99⅞
	Aand. Handelmaatschappij	4½ „	140
Rusland.	Oblig. 1798/1816	5 „	102¼
	Certifik. Hope & co.	4 „	76⅛
	dito dito 1855, 6de serie.	5 „	—
	dito (schoon)	6 „	55¼
	Aand. spoorweg		206
	Leening 1860	4½ „	90¾
Polen.	Schatkistobligatien	4 „	—
Spanje.	Obligatien	2 „	45⅛
	dito binnenlandsch	3 „	49⅜
	Certifik. coupons bewijzen		9⅛
	Krediet instelling		—
Oostenrijk.	Obligatien Weener metalliek	5 „	62⅝
	dito amsterdamsche	5 „	80¼
	dito nationale	5 „	66⅝
	dito 1847/1852	2½ „	31¾
	Bank aktien	3 „	817
België.	Certifikaten bij Rothschild	2½ „	—
Portugal.	Obligatien	3 „	46⅜
	dito nieuwe	3 „	45⅞
Grenada.	dito		20½
Venezuela.	dito	2½ „	23¼
Illinois.	dito	7 „	79½
Mexiko.	dito	3 „	31¾

Londen 29 december. ten 12 ure. Consols 92½.
Weenen 29 dec. (slotprijzen) Metalliek 5 pct. 75,80.
Parijs 29 dec. (slotpr.) 4½ pct. compt. 97,95 3 pct. 70,05.

Coupons en losbare obligatien.

AMSTERDAM 29 december. Metalliek f 24,35; Napelsche f —,—; Diverse engelsche in £ f 11,62½; Engelsche Russen f 11,62½; Fransche f 55,37½; Belgische f 55,50; Pruissische f 34,37½; Spaansche piasters f 2,39½; Spaansche coupons per fr. f 55,37½; Hamb. Russen f 33,50; Russische in zilveren roebels f 34,—; Poolsche in fl. f 27,12½; Nationale metalliek f 28,—; Dollars f —,—.

WELDADIGHEID.

De vereeniging tot het bezoeken der armen maakt dankbare melding voor de ontvangst der volgende giften: den 27 december van de heeren Verwijs en Ceulen de zuivere opbrengst der orgelbespeling in de Nieuwe kerk op den 26 dier maand, f 109,00; den 29 dito van een onbekende een ned. bankbillet dd. 17 januarij 1856 no. 773, f 25; den 30 dito van S. S. twee russische coupons no. 58383 en 61382, zamen f 100, en van N. N. een muntbillet no. 755 C. R., groot f 50. Voorts voor de nieuwjaarsbedeeling van onbekenden uit de kerkcollecten, den 25 december des namiddags in de Oostkerk f 2,50 en den 28 des voormiddags in de Koorkerk f 5.

Middelburg, 31 december 1862.

De directie der Vereeniging,
J. J. DE KANTER, voorzitter.
N. VERHULST Wz., penningm.

Middelburg, 1 januarij 1863.

Het parochiaal armbestuur der R. K. gemeente alhier geeft met innige dankbaarheid kennis, dat de gehoudene collecte, op maandag den 29 december 1862, heeft opgebragt de som van f 235,35.

Namens bovengenoemd bestuur,
J. C. VAN MIERT, voorzitter.
G. L. INKMAN, secretaris.

Arnemuiden, den 31 December 1862.

Den innigsten dank brengt het Armbestuur, uit naam der armen, toe aan de onbekende gevers, voor de giften bij den heer P. M. DE LIGNIJ bezorgd, als: van een' onbekende een Russ. coup. no. 77471, groot f 50, van een' onbekende f 2,50, en voor den nieuwjaarsdag: den 26, uit de coll. Nieuwekerk, met opschrift „voor de behoeftigen te Arn. van V." f 1, den 29, van een' onbekende f 2; twee coupons N. w. s. no. 3810, te zamen f 2,97; van AZ. nieuwj. gift f 1,50, den 30, van P. f 1, van L. f 1,50 en van NN. f 5.

De zegen van Hem, die de armen in zijne plaats heeft achtergelaten, volge *in ruime mate op de offers dezer menschlievendheid!*

Het diaconie-armbestuur voornoemd,
H. C. DE SMIDT, pres.
J. JOOSSE, adm.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

J. G. DE ZEEUW
en
J. F. PICHAL.

Middelburg, den 30 December 1862.

Eenige kennisgeving.

Heden overleed zacht en kalm mijne geliefde Echtgenoot, CORNELIA CLASINA TEERLINCK, met welke ik gedurende ruim 25 jaren door den gelukkigsten Huwelijksband mogt vereenigd zijn.

Mr. J. F. VAN DER SLOOT CLÉMENT.

Sluis, den 26 December 1862.

Heden overleed, tot onze diepe droefheid, onze geliefde Vader en Behuwdvader, de Heer JOHANNES CORNELIS VAN GEELKERKEN, in den ouderdom van ruim 85 jaren.

P. A. VAN GEELKERKEN.
J. J. M. VAN GEELKERKEN,
VAN RIJSSEN.

Middelburg, den 28 December 1862.

NIEUWJAARS-GROET aan Vrienden en Bekenden, van H. A. POLAK, Koopman te VLISSINGEN.

In *de Gemeente* **Retranchement** *zijn opgevischt* en geborgen de navolgende Goederen, als: een eind Mast en eene Ra, beide lang 12 Ellen, een Giek lang 7 Ellen, een Ketting lang 18 Ellen en twee stukken Zeil.

Regthebbenden op die Goederen vervoegen zich bij den ondergeteekende, Burgemeester.

H. S. DE SMIDT.

Bij Acte, onderhandsch opgemaakt en onderteekend, te Middelburg den 27 December 1862, is tusschen PIETER VAN DE GRAFT Ez., Particulier, en Mr. JACOB VAN DE GRAFT, Advocaat, beide wonende te Middelburg, aangegaan eene **VENNOOTSCHAP** onder de firma VAN DE GRAFT & COMP., ten doel hebbende het drijven van Handel in **Tabak, Snuif, Sigaren, Koffij, Thee, Chocolaad** enz. De Vennooten zullen beiden gemelde firma teekenen. De Vennootschap wordt gerekend te zijn aangevangen den 1 November 1862, voor een onbepaalden tijd.

De ondergeteekende berigt bij deze dat zij haren **HANDEL** in **Tabak, Snuif, Sigaren, Koffij, Thee, Chocolaad** enz., van af heden heeft overgedaan aan de firma VAN DE GRAFT & COMP. Dankbaar voor het gedurende lange jaren genoten vertrouwen, beveelt zij bovenstaande firma in de gunst harer Stad- en Landgenooten aan.

Middelburg, 31 December 1862.

C. A. DE PEVAL, Wed. E. VAN DE GRAFT.

PUBLIEKE VERKOOPING van vijfjarig geslagen **KAPHOUT,** op de Hofstede **Ter Linde** (Ritthem), op Zaturdag den 3 Januarij 1863, des voormiddags tien ure.

VERKOOPING op de Buitenplaats **Zeeduin en Duino,** Gemeente Oostkapelle, op Maandag den 5 Januarij 1863, *des voormiddags ten tien ure, ten overstaan* van den Notaris P. VAN DE GRAFT, van ruim vijf Bunders zwaar geslagen Essen, Elzen en Wilgen **KAPHOUT,** ruim honderd stuks gerooide **Populieren BOOMEN, Spaanders en Snoeïling.**

PUBLIEKE VERKOOPING

Op Vrijdag den 9 Januarij 1863, des morgens 11½ ure, te **'s Gravenpolder,** in het Gemeentehuis, voor D. BAKKER, door het ministerie van den Notaris RISSEEUW, van **32 zware Olmen en 12 dito Essen BOOMEN,** staande op de Hofstede van den Verkooper.

Deze Boomen worden in massa verkocht en zijn zeer geschikt voor Werkhout.

OPENBARE VERKOOPING van **Hakhout** *en* **Mutsaard,** Zaturdag den 10 Januarij 1863, op verschillende plaatsen in de Gemeente Middelburg; aanvang des voormiddags ten 10 ure, aan de Barrière naar Veere.

TE KOOP

EENE LADING GROVE STEENKOLEN

(131 Chaldrons), aangevoerd door het Fransche Brikschip UNIVERS, Kapt. BOUTES, gekomen van New-Castle, thans liggende in de Marienedok te Vlissingen.

Informatien bij de GROOFF & HECTOR, Scheepsmakelaars te Vlissingen.

ONTVANGEN EENE COLLECTIE GEKLEURDE, ZWARTE EN WITTE, HEEREN EN DAMES

GLACÉ HANDSCHOENEN.

WED. P. DEKKER & ZOON.

POMERANZEN-SPIRITUS

van H. Ketjen & Zoon te Doetinchem,

In Depôt voor Middelburg en omstreken bij DE ERVEN A. J. DRONKERS, Kromme weele.

DEPOT VAN BIEREN.

Alle soorten van **BIEREN** uit de gerenommeerde BROUWERIJ DE HAAN, te **Amsterdam**, zijn te bekomen in de Azijnmakerij bij de Oostkerk te Middelburg.

OP NIEUW ONTVANGEN wonder mooije **Geldersche Huspot** in Vaatjes van 20 Ned. Pond, à 20 ct. per Vijf-once, en **Kortspek** in Vaatjes, waar ruim de helft Spek bij is, à 25 cent per Vijf-once, bij

DEKKER, Smalle Kade.

Versche Zult à 70 ct., **Schapenvleesch** à 40 ct. **Drooge Worst** à *f* 1,10, **Rundvleesch** à 60 ct. het Ned. Pond, bij C. ZWART, Seisstraat.

MEN VERLANGT TE KOOP een **BURGERHUIS** met een **Tuintje.** Met opgaaf van Stand en Prijs bij P. J. VAN PUFFELEN, Timmerman.

Terstond een **Bovenhuis** te huur, Bogaardstraat D 45.

Twee EZELS te koop bij P. DE PLAA, Noordweg.

Met Mei een **Huisknecht** benoodigd bij den Heer SNOUCK HURGRONJE, Noordstraat.

Tegen Mei eene bekwame **Keukenmeid** benoodigd bij Mevrouw SCHORER (MACARÉ).

Eene **Keukenmeid** met Mei benoodigd bij Mevrouw BOOGAERT (VAN HEECKEREN) op de Buitenplaats STEENHOVE.

Mevrouw ABRAHAMS verlangt eene **Keuken-** en eene **Werkmeid,** met Mei aanstaande.

Met Mei a. benoodigd eene fatsoenlijke **Kindermeid** of **Bonne,** niet beneden de 25 jaren, die reeds lang, in zoodanige betrekking is werkzaam geweest en tevens goed kan naaijen en strijken. Te bevragen bij J. C. & W. ALTORFFER, te Middelburg.

Eene **Kindermeid** benoodigd, niet beneden de 15 jaren. Adres bij J. C. & W. ALTORFFER.

Eene **Werkmeid** *tegen Mei benoodigd bij Mejufvrouw* TAK, Langevijle.

Tegen Mei eene **Dienstmeid,** goed met den Pot en de Wasch kunnende omgaan, benoodigd bij Mevrouw SNOUCK HURGRONJE, op Seisdam.

Met Mei eene **Dienstbode** benoodigd, die met den Pot omgaan en tevens Huiswerk verrigten kan. Adres aan het Bureau dezer Courant.

Met Mei eene **Dienstmeid** benoodigd bij Mejufvrouw VAN DER HARST, Zuidzijde van den Dam.

Door ziekte terstond eene **Noodhulp** en tegen Mei eene **Meid** benoodigd, St. Geertruistraat, H 73.

Een aankomend **Meisje** boven de 15 jaren [illegible] benoodigd bij Mevrouw CRAMER, Langevijle.

Bij KEMINK & ZOON, te Utrecht, komt heden van de pers:

DE ZONDELOOSHEID VAN JEZUS CHRISTUS.

Historisch-Critisch onderzoek door

Dr. **P. J. GOUDA QUINT.** Prijs *f* 2,90.

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN MIDDELBURG EN ROTTERDAM.

Uren van vertrek in Januarij.

VAN MIDDELBURG:				VAN ROTTERDAM:			
Vrijdag	2	's morg.	9 ure.	Zaturdag	3	's morg.	7 ure.
Zondag	4	„	10	Dingsdag	6	„	7
Woensdag	7	„	5,30	Donderdag	8	„	8,30
Vrijdag	9	„	6,30	Zaturdag	10	„	8,30
Zondag	11	„	7	Dingsdag	13	„	9,30
Woensdag	14	„	7	Donderdag	15	„	10,15

SNELPERSDRUKKERIJ VAN DE GEBROEDERS ABRAHAMS.